

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a Mgr. Ľubomíry Kúdelovej v JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **S.k.**, a.s., C.X., B., IČO: X., proti žalovanému: **JUDr. D.B.**, advokátka, P.X., T., správca konkurznej podstaty úpadcu S., š.p. v likvidácii, R., **o určenie pravosti pohľadávky vo výške 29.781.459,97 Sk**, o odvolaní žalobu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 4. apríla 2007 č.k. 8 Cbi 50/06-100, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 4. apríla 2007 č.k. 8 Cbi 50/06-100 v časti návrhu o 8.526.659,11 Sk **p o t v r d z u j e** a v prevyšujúcej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom návrh zamietol a žalovanému priznal trovy konania vo výške 4.670,- Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia pravosti pohľadávky vo výške 29.781.459,97 Sk so zaradením do prvej triedy.

Oprávnenosť svojho nároku odôvodnil tým, že pohľadávka žalobcu pozostáva z troch častí. Ide o pohľadávku vyplývajúcu z úveru na trvalo sa obracajúce zásoby (TOZ).

Na základe žiadosti o prevzatie pohľadávky z úverov na TOZ dlžníka S., tieto prevzala K., s.p.ú. P. v rozsahu 80% podielu poskytnutého úveru X. (predchodca žalobcu) t.j. 9.218 tis. Kčs. Poukázal na zmluvu o úvere, dohodu o uspokojovaní pohľadávky banky zo dňa 25.9.1998 a potvrdenie výšky záväzku zo dňa 20.5.1999. Tieto dokumenty považuje žalobca za uznanie dlhu podľa § 132 Hosp.Z. a pohľadávka podľa § 131b Hosp.Z. nie je premlčaná.

Ďalej o pohľadávku vyplývajúcu z Úverovej zmluvy č. 6/90 zo dňa 28.12.1990 v znení dodatkov č.1-10. Dňa 14.8.1997 úpadca uznal svoj záväzok vyplývajúci z kontrolnej návštevy, vykonanej u klienta v zmysle § 132 HZ. Nárok nie je preto s poukazom na § 131b HZ premlčaný.

Posledný nárok vyplýva z Úverovej zmluvy č. 4/1992.

Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 5.12.2006 uviedol, že pohľadávka vyplývajúca z úveru na TOZ, je premlčaná. V čl. I. Zmluvy o úvere zo dňa 7.5.1996 sa uvádza, že záväzkový vzťah vzniknutý pred 1.1.1996, na základe hospodárskej zmluvy o úvere na TOZ, sa bude podľa § 262 Obch. zák. riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka odo dňa nadobudnutia platnosti tejto zmluvy. Zmluva nadobudla platnosť dňom podpisu, t.j. 20.5.1996. V potvrdení výšky záväzku je uvedené, že zmluvné strany sa dohodli na podriadení záväzkového vzťahu vzniknutého hospodárskou zmluvou pred 1.1.1992 novému režimu v zmysle Obchodného zákonníka.

Pokiaľ ide o pohľadávku vyplývajúcu z úverovej zmluvy č. 6/1990, v zázname zo dňa 14.8.1997 si zmluvné strany dohodli pre zmluvný vzťah právny režim Obchodného zákonníka, keď v ňom odkazujú na § 232 ods. 1, 2, 3 - uznanie záväzku.

Žalovaný ďalej uviedol, pokiaľ ide o uznanie záväzku záznamom z kontrolnej návštevy zo dňa 14.8.1997, záznam podpísal Ing. V., ekonóm, ktorý nebol štatutárnym orgánom, preto toto uznanie nemôže spoločnosť zaväzovať. K predloženému záznamu zo dňa 29.7.1996, žalovaný uviedol, že nejde o uznanie podľa § 132 HZ, ale iba o záznam z kontrolnej návštevy, ktorý má len evidenčný charakter.

Úverová zmluva č. 4/1992 bola uzatvorená za účinnosti Obchodného zákonníka a neprichádza do úvahy aplikácia § 763 Obch. z. Ing. V. pri uznaní záväzku v zázname z kontrolnej návštevy zo dňa 14.8.1997, prekročil rozsah svojho oprávnenia. Ďalej poukázal na ust. § 262 a 407 ods. 1 Obch. z. I tento nárok je premlčaný.

Súd vykonal dokazovanie vypočutím účastníkov konania. Žiadosťou o prevzatí pohľadávky z úverov na TOZ, úverom na TOZ zo dňa 7.5.1996, Dohodou o uspokojovaní pohľadávky banky zo dňa 25.9.1998, potvrdením výšky záväzku, záznamom zo dňa 14.8.1997, úverovou zmluvou č. 4/92, úverovou zmluvou č. 6/90, špecifikáciou pohľadávok, ako aj ostatnými dokladmi na vec sa vzťahujúcimi a po takto vykonanom dokazovaní mal preukázaný nasledovný skutkový stav:

Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 1 K 97/05 zo dňa 13.12.2005 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka a za správcu konkurznej podstaty bola ustanovená JUDr. D.B., advokátka.

Žalobca si konkurznou prihláškou zo dňa 14.2.2006 prihlásil svoju pohľadávku vo výške 29.781.459,97 Sk. Na prieskumnom pojednávaní dňa 2.3.2006 žalovaný poprel pravosť pohľadávky z dôvodu premlčania.

Medzi účastníkmi konania bolo nesporné, že na základe žiadosti o prevzatie pohľadávky z úverov na TOZ dlžníka S. prevzala K., s.p.ú. P. potvrdením o prevzatí pohľadávky z úveru na TOZ zo dňa 6.8.1991 pohľadávku X. v rozsahu 9.218 tis. Kčs, čo predstavovalo 80% podiel úveru na TOZ podľa stavu k 30.11.1990. Pohľadávka bola prevzatá navrhovateľom spolu s príslušenstvom.

Podľa § 262 ods. 1, 2 Obch. zák. strany sa môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom. Dohoda podľa ods. vyžaduje písomnú formu. Pokiaľ ide o pohľadávku vyplývajúcu z úveru na TOZ zo dňa 7.5.1996 uzatvorenú medzi K., š.p.ú, B. a S., š.p., R. v bode í. sa zmluvné strany dohodli, že ich záväzkový vzťah vzniknutý pred 1.1.1992, na základe hospodárskej zmluvy o úvere na TOZ sa bude riadiť podľa § 262 Obch.z. ustanoveniami Obchodného zákonníka, odo dňa nadobudnutia platnosti tejto zmluvy. Zmluva nadobudla platnosť dňom podpísania

zmluvnými stranami, t.j. 7.5.1996. Medzi účastníkmi išlo o písomnú dohodu podľa § 262 Obch.zák., ktorá je platná. Súd nesúhlasil s názorom žalobcu, že uznávací prejav treba posudzovať podľa § 132 Hosp.z. s poukazom na § 763 Obch. zák., podľa ktorého týmto zákonom sa spravujú právne vzťahy, ktoré vznikli odo dňa jeho účinnosti. Právne vzťahy vzniknuté pred dňom účinnosti tohto zákona a práva z nich vzniknuté, ako aj práva zo zodpovednosti za porušenie záväzkov z hospodárskych a iných zmlúv uzavretých pred dňom účinnosti tohto zákona, sa spravujú doterajšími predpismi.

Záväzkové vzťahy, na ktoré dopadá § 763 Obch. zák. sú nepochybne vzťahy, ktoré nespádajú pod vzťahy uvedené v § 261 Obch. zák.. Preto nič nebráni aplikácii § 262 Obch. zák. Účastníci konania si pre tento záväzkový vzťah vzniknutý pred 1.1.1992 písomne dohodli, že sa bude riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka odo dňa nadobudnutia platnosti tejto zmluvy, t. j. od 7.5.1996. Preto uznanie záväzku 20.5.1999 súd posudzoval ako uznanie podľa § 323 Obch.z. Podľa § 407 ods. 1 Obch.z., ak dlžník písomne uzná svoj záväzok, plynie nová štvorročná premlčacia doba od tohto uznania. Nová premlčacia doba začala plynúť 20.5.1999 a skončila 20.5.2003. Žalobca si prihlásil svoj nárok konkurznou prihláškou 14.2.2006, t.j. po premlčacej lehote. Žalovaný namietal premlčanie tohto nároku.

Súd prvého stupňa konštatoval, že nárok žalobcu vyplývajúci z úveru na TOZ, je premlčaný.

Pokiaľ ide o pohľadávku vyplývajúcu z úverovej zmluvy č. 6/90, medzi účastníkmi nedošlo k písomnej dohode podľa § 262 Obch.z. o tom, že ich vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom. Samotné uznanie záväzku v zázname z kontrolnej návštevy zo dňa 14.8.1997, nie je dohodou podľa § 262 Obch.zák. Ide o uznanie podľa § 323 Obch. zák. Keďže medzi účastníkmi konania k dohode podľa § 262 Obch.zák., nedošlo, ich záväzkový vzťah sa spravuje ustanoveniami Hospodárskeho zákonníka. Z tohto dôvodu uznanie v Zázname z kontrolnej návštevy zo dňa 14.8.1998 treba posudzovať podľa § 132 Hosp.Z.

Pokiaľ ide o námietku, že Ing. V. v uznaní zo dňa 14.8.1997 prekročil rozsah svojho oprávnenia, a preto je takéto uznanie neplatné, súd vychádzal z § 24g Hosp.z. Podľa § 24g HZ, ak zástupca prekročí pri konaní svoje oprávnenie, alebo ak niekto koná bez oprávnenia, je právny úkon neplatný, len ak by zastúpený právny úkon dodatočne bez

zbytočného odkladu schválil; úkon je však platný, pokiaľ druhá organizácia o prekročení, alebo nedostatku zastupiteľského oprávnenia, nevedela a vedieť nemohla. Je nesporné, že Ing. V. nebol štatutárnym orgánom S. Žalobca nepreukázal, že by štatutárny orgán dodatočne schválil takýto právny úkon Ing. V., ani, že by Ing. V. mal plnomocenstvo na uznanie záväzku. Žalobca nepreukázal ani to, že o prekročení oprávnenia nevedel a vedieť nemohol. Žalobca síce preukázal, že Ing. V. aj dňa 29.7.1996 uznal iný záväzok žalobcu, avšak z dvoch uznaní, nie je možné vyvodit' záver, že to robil opakovane a bez vedomosti žalobcu o prekročení svojho oprávnenia.

Pokiaľ ide o pohľadávku vyplývajúcu z úverovej zmluvy č. 4/92, táto bola podpísaná za účinnosti Obchodného zákonníka, preto neprichádza do úvahy aplikácia ust. §763 Obch.z. pre uznanie záväzku, ale platia ustanovenia Obchodného zákonníka. Uznanie záväzku z úverovej zmluvy č. 4/92 v zázname z kontrolnej návštevy zo dňa 14.8.1997, nie je možné považovať za uznanie podľa § 323 Obch.z., nakoľko Ing. V. prekročil rozsah svojho oprávnenia, a to v zmysle § 13 ods. 1 Obch.z. a § 20 ods. 1, 2,3 Obč.z. I v prípade, že by súd uznal uznanie záväzku podľa § 323 Obch.zák., podľa § 407 ods. 1 Obč.zák., uznaním plynie nová štvorročná premlčacia doba od tohto uznania, t. j. od 14.8.1997 do 14.8.2001. Nárok by v tom prípade bol premlčaný.

Na základe vyššie uvedeného súd žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovanému priznal trovy konania, predstavujúce cestovné náklady. Ďalšie trovy žalovanému nepriznal, pretože správkyni konkurznej podstaty ako účastníčke konania advokátska odmena, nepatrí. Správkynia konkurznej podstaty splnomocnila na zastupovanie fyzickú osobu, ktorá má nárok len na náhradu cestovných nákladov.

Žalobca podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 1. mája 2007 v zmysle § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ Občianskeho súdneho poriadku (nesprávne právne posúdenie).

V odôvodnení odvolania uviedol, že S.k., a.s. (ďalej len „SK, a.s.“) si ako konkurzný veriteľ prihlásil V predmetnom konkurznom konaní svoju pohľadávku vo výške 29.871.459,97 Sk, vyplývajúcu z úveru na trvalo obracajúce sa zásoby (TOZ) ako pohľadávku 1. triedy, bez uplatnenia nároku na oddelené uspokojenie. Pohľadávka pozostávala zo zostatku istiny úveru ku dňu vyhlásenia konkurzu t. j. 13.12.2005 vo výške 10.314.491,- Sk

a úrokov 19.466.968,97 Sk, teda spolu 29.781.459,97 Sk. Túto sumu predstavujú pohľadávky z úveru na TOZ, pohľadávky z úverovej zmluvy č.6/1990 a z úverovej zmluvy č. 4/92. V odôvodnení odvolania poukázal na svoje nástupníctvo po poskytovateľovi úverov.

Žalobca vo svojom odvolaní nesúhlasil s názorom vysloveným prvostupňovým súdom. Uviedol, že pohľadávka vyplývajúca z úveru na TOZ, bola prevzatá spolu s príslušenstvom, t.j. úrokmi. Žiadosť o prevzatie pohľadávky z úverov na TOZ a následné potvrdenie o prevzatí pohľadávky z úverov na TOZ, tvoria hospodársku zmluvu, uzavretú podľa ustanovení vtedy platného a účinného Hospodárskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na zmluvu o úvere, dohodu o uspokojovaní pohľadávky banky zo dňa 25.9.1998 a potvrdenie výšky záväzku zo dňa 20.5.1999. Uvedené dokumenty považuje žalobca za relevantné uznanie záväzku, ktorými žalovaný uznal svoj záväzok, čo do výšky i právneho dôvodu v zmysle § 132 Hospodárskeho zákonníka. Preto nemožno pohľadávku považovať za premlčanú v zmysle § 13b Hospodárskeho zákonníka, ktorý hovorí, že ak právo povinný subjekt uznal, je premlčacia lehota desaťročná a plynie odo dňa doručenia uznania, t.j. lehota začína plynúť dňom uzatvorenia vyššie spomenutých dokumentov.

Žalobca nesúhlasil s názorom prvostupňového súdu, že pri záväzkových vzťahoch vzniknutých pred 11.1992, došlo medzi účastníkmi k dohode o voľbe Obchodného zákonníka podľa § 262 v zmluve o úvere zo dňa 7.5.1996 a v potvrdení o výške záväzku zo dňa 20.5.1999, pretože aj napriek skončeniu platnosti Hospodárskeho zákonníka a jeho nahradením Obchodným zákonníkom, platí ust. § 763 ods. 1. V tejto súvislosti poukázal aj na publikované rozhodnutie NS SR (6 Obo 244/97). To znamená, že pri uznaní záväzku ide o zaistenie existujúceho záväzku, kedy nevzniká nový právny vzťah, len sa modifikuje už existujúci, preto by preň mal platiť režim toho právneho predpisu, podľa ktorého právny vzťah vznikol, pričom je nerozhodné, kedy k uznávaciemu prejavu došlo.

Čo sa týka ďalšieho dokumentu, a to záznamu z kontrolnej návštevy vykonanej u klienta S. L. zo dňa 14.8.1997, tak žalovaný v ňom uznal svoj záväzok, vyplývajúci z už menovaného dokumentu, čo do výšky i právneho dôvodu jeho vzniku v zmysle § 132 Hospodárskeho zákonníka. V tomto prípade tak isto nemožno uvedenú pohľadávku považovať za premlčanú v zmysle 131b Hospodárskeho zákonníka, ktorý hovorí, že ak právo povinný subjekt uznal, je premlčacia lehota desaťročná a plynie odo dňa doručenia uznania.

V uvedenom zázname z kontrolnej návštevy zo dňa 14.8.1997, navyše nedošlo medzi účastníkmi k písomnej dohode podľa § 262 Obchodného zákonníka o tom, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom. Keďže k tejto dohode podľa Obchodného zákonníka medzi účastníkmi nedošlo, záväzkový vzťah sa spravuje ustanoveniami Hospodárskeho zákonníka. Uvedený prejav uznania záväzku sa týka pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy č. 6/90. Z tohto dôvodu uznanie v zázname z kontrolnej návštevy treba posudzovať podľa § 132 Hospodárskeho zákonníka. Túto skutočnosť prvostupňový súd potvrdil v samotnom rozsudku.

Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť resp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu poukázal na ust. § 407 ods. 1 Obch.z. pokiaľ ide o dĺžku premlčacej lehoty a nesúhlasil s názorom odvolateľa, že pohľadávka úveru na TOZ, bola uznaná podľa § 132 Hosp.Z. a trvá na názore, že táto pohľadávka bola premlčaná.

K úverovej zmluve č. 6/1990 uviedol, že nebolo preukázané, že ekonóm Ing. V., bol splnomocnený podpísať uznanie záväzku a poukázal na § 18, § 19 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb., a aj v tejto časti považuje napadnutý rozsudok za správny.

Pokiaľ ide o úverovú zmluvu č. 4/92, táto bola podpísaná za účinnosti Obchodného zákonníka a nárok z nej je premlčaný. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku v časti trov konania, ktoré mu neboli priznané v požadovanej výške a navrhol ho v tejto časti meniť a priznať trovy konania vo výške 90.825,50 Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu je v časti dôvodné a odvolanie žalovaného do výroku o trovách konania nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti právneho názoru vysloveného súdom prvého stupňa, vrátane rozhodnutia o náhrade trov konania.

V konaní bolo preukázané, že medzi predchodcom žalobcu a žalovaným, boli uzavreté tri úverové zmluvy na TOZ, č. 6/1990 a č.4/92, na základe ktorých boli žalovanému poskytnuté finančné prostriedky, ktoré neboli dohodnutým spôsobom vrátené.

1/ pokiaľ ide o nárok z úverovej zmluvy na TOZ uzavretej za účinnosti Hospodárskeho zákonníka, mal odvolací súd za preukázané, že zmluva vznikla, žalobca sa stal právnym nástupcom úverového veriteľa a žalovaný nárok z tejto zmluvy podľa § 132 Hosp.z. uznal čo do dôvodu i výšky, o čom svedčí v spise doložený dôkaz na l.č. 11. Potvrdenie výšky záväzku podľa § 323 Obch.z. (Hospodársky zákonník platil do 31.12.1991) v tejto časti nároku je nesporné podľa obsahu uznaním záväzku (istiny a úrokov), ktoré spĺňa i predpoklady uznania podľa § 132 Hosp.z., teda i keď už Hospodársky zákonník stratil platnosť, s poukazom na § 763 Obch.z., sa daný vzťah riadi jeho ustanoveniami, teda i z hľadiska posúdenia premlčania nároku. Odvolací súd prijal názor, že v tejto časti nárok nebol premlčaný, pretože vôľa ohľadne uznania záväzkov bola vyjadrená dostatočne jasne a zrozumiteľne.

2/ Pokiaľ ide o úverovú zmluvu č. 6/1990, odvolací súd dospel k názoru, že aj v tomto prípade nejde o nárok premlčaný s poukazom na predložený dôkaz na l.č.26 spisu, kde z textu priamo vyplýva, že žalovaný uznal svoj záväzok z tejto zmluvy. Skutočnosť, že za úverového dlžníka uznanie podpísal ekonóm podniku, ktorý podľa žalovaného nebol oprávnený na takýto úkon, odvolací súd považoval za obranu účelovú. Odvolací súd v tejto časti prijal názor, že nejde o premlčaný nárok a k námietke, že uznanie podpísala osoba neoprávnená na zastupovanie podniku vyslovil, že ekonóm podniku bol činný vo finančnej oblasti, do sféry ktorej nesporne pohľadávky a záväzky patrili, preto možno jeho úkon považovať za obvyklý v hospodárskom styku (§ 24f ods.4 Hosp.z.).

3/ Pokiaľ ide o nárok z úverovej zmluvy č. 4/92, odvolací súd prijal názor, že nárok z tejto zmluvy nebol uplatnený v premlčacej lehote, ide o nárok zo zmluvy uzavretej za účinnosti Obchodného zákonníka, teda na tento prípad nemožno aplikovať ustanovenia Hosp. zákonníka, týkajúce sa premlčania nároku, preto v tejto časti považuje výrok rozhodnutia za správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného napadnutý rozsudok v časti nároku z úverovej zmluvy č. 6/92 vo výške 8.526.659,11 Sk podľa § 219 O.s.p. ako vecne

správny potvrdil a v prevyšujúcej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h/, ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, kde sa bude ďalej zaoberať opodstatnenosťou uplatneného nároku z hľadiska jeho výšky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v časti odvolania do trov konania má za to, že súd rozhodol správne, ale vzhľadom na výsledok odvolacieho konania vo veci samej bude musieť opätovne rozhodnúť o trovách celého konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 11. novembra 2008

JUDr. Jana Zemaniková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková